

**НАРОДНА СКУПШТИНА РЕПУБЛИКЕ СРПСКЕ
NARODNA SKUPŠTINA REPUBLIKE SRPSKE**

ОДБОР ЗА ЗАШТИТУ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ
ODBOR ZA ZAŠTITU ŽIVOTNE SREDINE

Број: 02/4.01-7-011- 1107/23

Датум: 6. јун 2023. године

На основу члана 55. Пословника Народне скупштине Републике Српске („Службени гласник Републике Српске“, број 66/20) Одбор за заштиту животне средине подноси Народној скупштини

ИНФОРМАЦИЈУ

о одржаној тематској сједници под називом „Активности надлежних институција Републике Српске и БиХ поводом намјере Републике Хрватске да одлаже радиоактивни и нуклеарни отпад на локацији Трговска гора у непосредној близини границе са Републиком Српском и БиХ“

Одбор за заштиту животне средине Народне скупштине Републике Српске одржао је, 10. априла 2023. године, тематску сједницу под називом „Активности надлежних институција Републике Српске и БиХ поводом намјере Републике Хрватске да одлаже радиоактивни и нуклеарни отпад на локацији Трговска гора у непосредној близини границе са Републиком Српском и БиХ“.

Сједници су присуствовали: Максим Скоко, предсједник Одбора за заштиту животне средине Народне скупштине Републике Српске (у даљем тексту: Одбор), Миланко Михајилица, замјеник предсједника Одбора, Борис Пашалић, члан Одбора, Денис Пијетловић, члан Одбора, Боривој Обрадовић, члан Одбора, Ања Љубојевић, потпредсједник Народне скупштине Републике Српске (у даљем тексту: Народна скупштина) и члан Зеленог клуба, Бојан Випотник, министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, Денис Шулић, министар трговине и туризма Републике Српске, Сташа Кошарац, министар спољне трговине и економских односа Босне и Херцеговине, Бобана Ћибић, предсједник Одбора за локалну самоуправу Народне скупштине, Славиша Марковић, предсједник Одбора за европске интеграције и регионалну сарадњу Народне скупштине, Саша Грбић, предсједник Одбора за трговину и туризам Народне скупштине, Диана Чекић, народни посланик у Народној скупштини, Милан Касаповић, народни посланик у Народној скупштини, Дарко Милаковић, замјеник генералног секретара Народне скупштине, Небојша Пантић, спољни члан Законодавног одбора Народне скупштине, Емир Диздаревић, предсједавајући Експертског тима за праћење стања и активности у вези са проблематиком одлагања радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива на локацији Трговска гора (у даљем тексту: Експертски тим), Витомир Поповић, професор Правног факултета Универзитета у

Бањој Луци и замјеник предсједавајућег Правног тима за израду стратегије правне заштите интереса Босне и Херцеговине везано за питања одлагања радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива на локацији Трговске горе (у даљем тексту: Правни тим), Свјетлана Радусин, помоћник министра у Министарству за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске и члан Експертског тима, Предраг Тешић, помоћник министра за трговину и туризам Републике Српске, Милан Гаврић, помоћник министра за пољопривреду, шумарство и водопривреду Републике Српске, Соња Товиловић, помоћник министра за привреду и предузетништво Републике Српске, Љиљана Станишљевић, Драгана Јелача и Биљана Рачић из Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, Борис Марковић из Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде Републике Српске, Пантелија Мићић, Борислав Бојић и Невена Ћосић, из Министарства за спољну трговину и економске односе БиХ, Јасмин Емрић, члан Експертског тима и посланик у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ, Бранислав Бореновић, посланик у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ и члан Зеленог клуба, Желимир Нешковић, делегат у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ и члан Зеленог клуба, Милијана Симић, посланик у Скупштини Брчко Дистрикта БиХ и члан Зеленог клуба, Мирослав Дрљача, начелник општине Нови Град, Никола Јањетовић, начелник општине Костајница, Младен Кљајић, начелник општине Крупа на Уни, Жарко Ковачевић, замјеник градоначелника Града Приједора, Драгољуб Рељић, универзитетски професор и члан Правног тима, Сањин Панџић, члан Правног тима, Немања Галић, члан Правног тима, Мерсија Талић, помоћник министра за заштиту околиша и комуналне дјелатности у Министарству за грађење, просторно уређење и заштиту околиша Унско-санског кантона и члан Експертског тима, Неђо Ђурић, универзитетски професор и члан Експертског тима, Горан Трбић, декан Природно-математичког факултета Универзитета у Бањој Луци и члан Експертског тима, Марио Црнковић, универзитетски професор и члан Експертског тима, Един Делић, начелник Општине Лукавац и члан Експертског тима, Јелена Маринковић, начелник Центра за заштиту од зрачења у Институту за јавно здравство Републике Српске и члан Експертског тима, Мунир Јахић, универзитетски професор и члан Експертског тима, Дарко Боројевић, директор Републичког хидрометеоролошког завода Републике Српске, Ивана Тешановић и Стефан Протић, из Фонда за заштиту животне средине и енергетску ефикасност Републике Српске, Есад Маврић, члан Зеленог клуба, Даријан Бабић, начелник Одјељења за стамбено-комуналне дјелатности Општине Козарска Дубица, Есма Хертић, стручни сарадник за заштиту околиша у Граду Босанска Крупа, Нада Глишић и Жељка Мирковић, из ОЕБС-а – Канцеларија у Бањој Луци и Биљана Баровић, из Делегације ЕУ у БиХ – Канцеларија у Бањој Луци.

Предсједник Одбора Максим Скоко је поздравио присутне, захвалио се на доласку и пожелио им добродошлицу на тематску сједницу Одбора.

Рекао је да је, како је и раније најављено, Одбор у циљу креирања даљих активности у вези ове важне друштвене теме организовао ову сједницу на коју су позвани представници ресорних министарства као и свих релевантних институција Републике Српске и БиХ, те тимова који се баве правним и стручним, односно експертским пословима од највишег значаја за ово питање.

Потом је подсјетио да се Одбор неће изјашњавати о дневном реду с обзиром на то да је дневни ред већ усвојен приликом сазивања ове тематске сједнице и упознао присутне с тиме како је планирано да се она одвија.

Уводна излагања поднијели су: Бојан Випотник, министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, Сташа Кошарац, министар спољне трговине и економских односа БиХ, Немања Галић, члан Правног тима и Емир Диздаревић, предсједавајући Експертског тима.

БОЈАН ВИПОТНИК, министар за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске излагање је започео подсјећањем да се навршило тачно осам година од првог службеног акта који је Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију, на основу обавјештења добијеног од начелника општине Нови Град и на основу сазнања из медија, упутило Министарству заштите околиша и природе Републике Хрватске тражећи расположиве информације о пројекту и информације о спроведеним активностима, а које се односе на одабир локалитета Трговска гора за одлагање радиоактивног отпада. Истог дана, 10. априла 2015. године, затражено је и преузимање свих активности из ресорних надлежности од Министарства иностраних послова БиХ, Министарства спољне трговине и економских односа БиХ и Предсједништва БиХ, конкретно предсједавајућег Предсједништва БиХ. Истакао је да министарство које он води осам година активно прати дешавања у вези са одабиром локације Трговска гора за изградњу одлагалишта радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива од 2015. године и координира активности са свим надлежним органима и институцијама у оквиру својих надлежности. Додао је да иако се информације о активностима које се спроводе у Републици Хрватској углавном објављују на интернет страницама надлежних органа у Републици Хрватској и до сада нису достављане БиХ, као потенцијално погођеној земљи, Министарство правовремено реагује и све прибављене информације размјењује са свим институцијама које би могле помоћи да се изградња одлагалишта радиоактивног отпада на Трговској гори спријечи.

У наставку је изнио хронологију дешавања, издвајајући најважније активности које су предузимане у протеклих осам година. Због недостатка званичних информација из Републике Хрватске, Министарство је реаговало и на све медијске натписе, не желећи да се било шта препусти случају. Уз то, Министарству је достављен акт који је потписало шест општина, и то: Нови Град и Костајница из Републике Српске, Босанка Крупа, Цазин, Бужим и Велика Кладуша из Федерације БиХ, у којем се изражава жестоко противљење и тражи од свих надлежних институција обустављање активности на одређивању локације Трговска гора за одлагање радиоактивног отпада. Навео је како је образложење овакве одлуке да одређивањем локације Трговска гора за одлагање нуклеарног отпада могу бити нанесене несагледиве посљедице по здравље и живот становника општина и градова који се налазе у непосредној близини. Истовремено, Одбор за европске интеграције и регионалну сарадњу Народне скупштине, 28. априла 2015. године, донио је Закључак којим се од Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске тражи предузимање свих могућих корака у вези са спречавањем изградње овог одлагалишта. Нагласио је, с обзиром на забринутост становништва коју су додатано појачале незваничне информације да се на локацији већ врше активности одлагања опасног радиоактивног отпада, да

је Министарство од Министарства здравља и социјалне заштите и Државне регулаторне агенције за радијациону и нуклеарну безбједност у Сарајеву затражило мониторинг нивоа радиоактивности на територији општине Нови Град, а која је најближа локацији Трговске горе и да је, такође, у више наврата, а посредством Министарства спољне трговине и економских односа и Министарства иностраних послова БиХ тражило одржавање састанка са надлежним институцијама Републике Хрватске о теми изградње овог одлагалишта. Међутим, казао је да на бројне захтјеве или није достављен одговор или је речено да ће Министарство бити обавјештено када дође вријеме.

Министар је упознао присутне да је Влада Републике Српске на својој сједници, одржаној 23. јула 2015. године, разматрала Информацију о активностима Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију у вези са Трговском гором, те је донијела Закључак у коме је задужила ово министарство да користећи расположиве податке о штетном утицају радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива припреми резолуцију о противљењу активностима изградње одлагалишта отпада ниске и средње радиоактивности у општини Двор Република Хрватска. Наведена резолуција је донесена од стране Народне скупштине Републике Српске на 15. посебној сједници, одржаној 23. децембра 2015. године. Резолуција је заједно са Информацијом о предузетим активностима достављена у Министарство иностраних послова БиХ и другим институцијама на даље поступање. На основу донесене резолуције и поменуте информације, готово истовјетне резолуције, односно декларације, донијели су Парламент ФБиХ, Скупштина Унско-санског кантона као и локалне скупштине у свим градовима, односно општинама у Поуњу. Даље је изложио како је у мају 2016. године Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ донио резолуцију о неприхватању изградње складишта и одлагалишта радиоактивног отпада искориштених извора истрошеног нуклеарног горива и противљењу активностима у вези са изградњом складишта и одлагалишта на Трговској гори, општина Двор Република Хрватска. Такође, да је на истој сједници усвојен и закључак којим Савјет министара БиХ обавезује да упути иницијативу Влади Републике Хрватске за одржавање заједничке сједнице Владе Републике Хрватске и Савјета министара БиХ, те да обавезно делегира питање изградње складишта и одлагалишта нуклеарног отпада на Трговској гори и упозна власти Хрватске са ставом Парламентарне скупштине БиХ. Поменуо је да је ову резолуцију усвојио и Дом народа Парламентарне скупштине БиХ. Предочио је да је Министарство активно радило и на подизању свјести јавности, прије свега у општинама, односно градовима у оба ентитета који би били директно погођени изградњом овог одлагалишта, али и шире, а истовремено користећи све прилике да се са противљењем упознају и све међународне институције које дјелују у БиХ. Питање намјере Хрватске да у непосредној близини са БиХ изврши складиштење и одлагање радиоактивног отпада делегирано је и Одбору за стабилизацију и придруживање и Пододбору за транспорт, енергију, животну средину и регионални развој и једна је од сталних тема на сједницама тих тијела. Дао је осврт и на чињеницу да је Министарство учествовало на бројним трибинама, округлим столовима и протестима, јасно изражавајући противљење и дајући подршку становништву које живи у сливу Уне у борби за њихова права да живе у здравом окружењу. Посебно је прокоментарисао то да су, сазнавши да се у Републици Хрватској спроводи јавна расправа о Студији о стратешкој процјени утицаја на околину и Нацрту приједлога националног програма спровођења стратегије

збрињавања радиоактивног отпада истрошених извора и истрошеног нуклеарног горива, тадашњи министар Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију са сарадницима и велика група грађана и званичника из свих општина односно градова у сливу ријеке Уне, без званичног позива присуствовали јавној расправи о наведена два документа у општини Двор у Хрватској и том приликом директно исказали противљење реализацији оваквог пројекта на Трговској гори.

Министар је нагласио да је Министарство затражило хитно поступање из надлежности органа БиХ како би се она укључила у поступке и исказала своје примједбе у вези са реализацијом овог пројекта, те да је допис са прилозима упућен Предсједништву БиХ, Министарству иностраних послова, Министарству спољне трговине и економских односа и Државној регулаторној агенцији за радијациону и нуклеарну безбједност, указујући при том на грубо кршење више међународних уговора од стране Републике Хрватске. Наиме, додао је да и поред тога што су благовремено достављене примједбе никада од надлежних органа Републике Хрватске није добијен званичан одговор, само је на интернет страници Државног завода за радиолошку и нуклеарну безбједност Републике Хрватске објављен документ под називом „Одговори на примједбе и мишљења с јавног увида стратешке студије за национални програм provedбе стратегије збрињавања радиоактивног отпада искориштених извора и истрошеног нуклеарног горива“, из којег је видљиво да нису уважени нити прихваћени ставови и примједбе институција које су доставиле примједбу у Републику Хрватску, а то су били: Министарство спољне трговине и економских односа БиХ, Министарство иностраних послова БиХ, Државна регулаторна агенција за радијациону и нуклеарну безбједност, Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске и група аутора са Универзитета у Тузли, Универзитета у Сарајеву и Универзитета у Бихаћу. Подсјетио је и на то да је крајем марта 2016. године Савјет министара БиХ донио одлуку о формирању радне групе за праћење стања и активности у вези са могућом изградњом одлагалишта радиоактивног отпада на локацији Трговска гора која је формирана као оперативно тијело са основним задатком да осигура координацију рада институција БиХ, Републике Српске, Федерације БиХ и Брчко дистрикта, као и локалних нивоа власти у вези са активностима потенцијалне изградње одлагалишта радиоактивног отпада на локацији Трговска гора. Поред наведених активности, указао је осталима и да је Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију покренуло поступак проглашења заштите подручја ријеке Уне у категорији парк природе који се налази на крајњем сјеверозападном дијелу Републике Српске, а да је Одлука о проглашењу Парка природе „Уна“ донесена 2019. године.

Министар се осврнуо и на то што је Предсједништво БиХ 22. марта 2019. године једногласно усвојило закључке у којима је истакнута заштита свих права која БиХ припадају по правилима и нормама међународног права, те сходно томе, и уважавајући закључке и иницијативе Зеленог клуба посланика Парламентарне скупштине БиХ упућена иницијатива Предсједништву БиХ и Савјету министара да се хитно покрену активности на формирању правног експертског тима, а у циљу стварања услова за судску заштиту људских права грађана у БиХ, те да се позову институције у чијој су надлежности идентификовани извори међународног права за ову област на интензивирање активности усмјерених ка оспоравању и спријечавању успостављања одлагалишта радиоактивног и нуклеарног отпада на локацији Трговска гора. Такође, дао је и податак да је Одлуком Савјета министара БиХ, у мају 2020. године, формирано Координационо тијело БиХ за рјешавање

проблематике одлагања радиоактивног отпада истрошеног нуклеарног горива на локацији Трговска гора, а то координационо тијело чине министри из Министарства спољне трговине и економских односа БиХ, Министарства за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске и Федералног министарства околиша и туризма. Након тога, навео је и да су Одлукама Савјета министара БиХ у октобру 2020. године формиран Експертски и Правни тим за праћење стања и активности у вези са проблематиком одлагања радиоактивног отпада на локацији Трговска гора. Истакао је да су Координациони тим, заједно са предсједавајућим Експертског и Правног тима, тражили од Републике Хрватске да се нашим експертима омогући да присуствују истраживању на терену Черкезовца, Трговске горе, тим прије што због геоморфологије терена и сеизмолошких истраживања која су на нашој страни рађена у ранијем периоду постоје аргументи да Черкезовац не задовољава нити један геофизички параметар за изградњу одлагалишта радиоактивног и истрошеног нуклеарног отпада. Министар је упознао остале и с чињеницом да је Експертски тим одржао низ састанака, укључујући и посјету локацији Черкезовац, али да без обзира на договор са тадашњим министром Ђорићем из Републике Хрватске нису добили дозволу да заједно са експертима из Хрватске учествују у истражним радовима. Из тог разлога Експертски тим је израдио пројекте за геолошка, хидролошка и сеизмолошка истраживања на територији БиХ који ће бити показатељи утицаја изградње одлагалишта и који ће се користити у поступку разматрања студије о процјени утицаја и учешћа БиХ као погођене стране по ЕСПО конвенцији и о другим поступцима који се буду предузимали, закључио је.

Присутне је министар информисао, управо због значаја за рјешавање задатака утврђених одлукама о оснивању ових тимова, да је Влада Републике Српске за 2023. годину у буџету планирала значајна финансијска средства за финансирање активности у вези са спријечавањем одлагалишта нуклеарног отпада на локацији Трговска гора, те да је премијер Републике Српске Радован Вишковић позвао Владу Федерације да се издвоје средства за ове сврхе. На састанку Координационог тима који је одржан крајем фебруара ове године и којем су присуствовали представници Експертског и Правног тима као и представници свих релевантних институција, између осталог, нагласио је министар, усаглашен је и Акциони план истраживања у складу са пројектним задатком Експертског тима према којем наша страна планира да уради додатна геолошка и геофизичка истраживања, истражна бушења, сеизмолошка истраживања, а овај акциони план је усвојен на сједници Владе Републике Српске одржаној 6. априла 2023. године.

На крају свог излагања указао је и на активности које су у току, а које се односе на нотификацију којом је Министарство господарства и одрживог развоја обавијестило Министарство спољних послова БиХ да је у Републици Хрватској започет поступак одређивања садржаја студије утицаја на животну средину. Наиме, Министарство спољних послова БиХ је допис запримило дана, 28. фебруара 2023. године, и од тада је текао рок за поступање од 30 дана. Навео је да је у складу са наведеним Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију Републике Српске, као контакт институција за спровођење ЕСПО конвенције у име БиХ, у складу са својим обавезама обезбиједило све релевантне институције у Републици Српској, Федерацији БиХ и Брчко дистрикту, затим организације цивилног друштва као и заинтересовану најширу јавност тражећи примједбе и сугестије на захтјев за одређивање садржаја и обима студије утицаја на животну средину. Министарство је након истеклог рока и прикупљања свих ових тражених

докумената анализирано доступну документацију, извршило детаљну анализу недостатка и осврт Министарства заједно са пристиглим примједбама других институција и благовремено доставило Министарству спољне трговине и економских односа БиХ и Експертском тиму, истакао је министар. Потом је изнио и податак да је Министарство спољне трговине и економских односа БиХ званично обавијестило Министарство да је 28. марта 2023. године у Републику Хрватску упућен одговор БиХ по поменутој нотификацији чиме је БиХ доставила свој одговор, односно коментаре, на захтјев за одређивање садржаја и обима студије утицаја на животну средину у остављеном року од 30 дана, те и да је ово министарство, као контакт институција за ЕСПО конвенцију о овим активностима обавијестило и сталну мисију БиХ у Женеви. Као посљедње о овој теми министар Випотник је рекао да ће Министарство за просторно уређење, грађевинарство и екологију наставити пратити активности које се дешавају у наредном периоду, укључујући и активно учешће у поступцима који ће се спроводити у Републици Хрватској, а све са циљем да се активирају сви правни и стручни механизми и спријечи изградња одлагалишта радиоактивног отпада на Трговској гори.

СТАША КОШАРАЦ, министар спољне трговине и економских односа БиХ је истакао да је ово јако добар модел да се на један транспарентан начин и одговорно разговара о веома значајном проблему за све људе како у Републици Српској тако и у Федерацији БиХ, те се захвалио начелницима општина с којима је неколико пута разговарао о овим питањима. Навео је да су жеље у неком периоду 2019. године биле да се покаже и потпуно отворено каже да је до 2019. године Република Српска била сама у овој борби, те да је Република Хрватска на различите начине покушавала да игнорише ставове Републике Српске. Указао је да су тадашњи људи, који су се бавили тим питањем, добијали информације преко веб-страница и да није било адекватног одговора са нивоа БиХ. Такође, сматра да, говорећи о Републици Српској и њеним представницима на заједничком нивоу, постоје озбиљна снага, озбиљна координација, озбиљни, паметни људи, експерти који су били присутни и на самој сједници, и да се на основу наведеног могу дати адекватни одговори и онемогућити Хрватска у њеној намјери да изгради одлагалиште радиоактивног отпада.

Министар је предочио присутнима да је у разговору са тадашњим министром просторног уређења, екологије и грађевинарства у Влади Републике Српске увидио да постоје озбиљни проблеми који успоравају све активности, односно Републику Српску и њене потребе у очувању животне средине и здравља грађана и стварају ситуацију да нема адекватне сарадње са Републиком Хрватском, а да је на једном заједничком састанку договорено који су то будући модели. Рекао је и да је процјењено да радну групу треба трансформисати у координационо тијело у којем би требало да буду присутни сви министри, и да је трајало око осам мјесеци од те одлуке да се формирају експертски и правни тим из разлога што се Бисери Турковић, у том периоду министру иностраних послова, није допало неко име које је предложила Влада Федерације, и да се осам мјесеци чекала сагласност, тада замјеника предсједавајућег Савјета министра да се то питање третира, иако је то био приједлог Владе. Нагласио је да су Експертски и Правни тим формирани на приједлог ентитетских структура, укључујући представнике локалних заједница и цивилног друштва.

Након тога министар је упознао остале и са чињеницом да је дошло до застоја када је требало да се формира Правни тим јер приједлог Федерације БиХ није хтјела

да подржи министrica иностраних послова, те је нагласио да су више пута у комуникацији са Зеленим клубом рађене различите врсте притисака како би то било уврштено у дневни ред и како би се то заједнички ријешило и кренуло у том смијеру. Интересовало га је, и упутио је питање за интегрисану структуру, научнике, шта је то што се треба урадити и која су то врста испитивања, паралалено са оним послом који је покушан са Републиком Хрватском? Поновио је да су се, на основу свих приједлога које су владе ентитета доставиле, сачинили Правни и Експертски тим у таквој структури и да су састанци координационог тијела редовно одржавани. Нагласио је да је значајно и важно показати шта капацитети у БиХ могу да ураде и да постоји адекватна анализа онога што се сматра аргументом како не би дошло до изградње одлагалишта радиоактивног отпада на Трговској гори. Када је Правни тим у питању, сматра да се треба дефинисати одређени оквир како би се и имала правна аргументација и механизми који се могу користити с обзиром на то да се веома често из незнања и неискуства излази у јавност са различитим правничким квалификацијама да се нешто може или да није или да неће бити урађено и да се сагледају реалне могућности шта се све може радити, да се прати сваки корак.

Посебно је желио истаћи заједнички став да Министарство иностраних послова, говорећи о прошлом мандату, није активно те да је упозоравано на ту врсту анемичног односа наведеног министарства. Министар је упознао присутне да је овој структури, захваљујући спроведеној расправи, а у жељи да се убрзају све активности у вези са достављањем адекватне документације са дипломатским конзуларним мрежама, предложено на прошлој сједници Савјета министара да се прошири координационо тијело и да представник Министарства иностраних послова буде члан координационог тијела, што је и урађено. Иако свјестан постојања сумње нагласио је да координационо тијело функционише на принципу свакодневне активности и координације активности, било која врста информације која треба да дође до координационог тијела буде ка њему и упућена, а у року од пар минута све активности прослијеђене Правном и Експертском тиму. Истакао је да је то нулти приоритет и да у Кабинету министра спољне трговине и економских односа постоји човјек који је задужен само и искључиво за Трговску гору.

Осврћући се на период од 2019. до 2020. године казао је да су на темељу ставова, тада председавајућег Предсједништва и српског члана Предсједништва, добијени значајно добри инпути, одлуке, односно закључци Предсједништва, гдје се тражило, на приједлог предсједника Додика, да све институције буду укључене у овај процес и да дефинитивно и јесу све. На неколико оперативних радних састанака у Зворнику разговарало се како и на који начин да се укључе Геолошки завод, Завод за јавно здравство. Још једном је истакао да су све институције Републике Српске укључене.

У наставку излагања министар је навео, не желећи никакву политичку квалификацију, да је сваки захтјев који су упутили према институцијама Републике Српске био имплементиран. Захтјеве није упућивао министар спољне трговине, него Експертски и Правни тим. Изнио је присутнима и податак о обезбјеђеним финансијским средствима која износе око милион марака у буџету Републике Српске и истакао успјех, с обзиром на незадовољство актима добијеним од Републике Хрватске јер није адекватно наведена та врста прекограничног утицаја, да је у кратком временском периоду обезбјеђено да Влада Републике Српске, на приједлог и концепт Експертског тима, укључујући све институције Републике Српске у том процесу, усвоји акциони план истраживања и да Република Српска

може да изађе на ту врсту активности и истраживања на територији Републике Српске. Рекао је да је амбиција била да средства из буџета Републике Српске контролишу институције Републике Српске и да ће тај процес по ставовима Експертског тима Републику Српску коштати, по његовим сазнањима, за три године 3,8 милиона јер је Република Српска већ одвојила трећину средстава како би експерти могли наставити са радом. Такође, не може утицати на то да ли ће доћи до промјене цијена, али министар Випотник може дати налог да се имплементира акциони план и да та екипа иде на терен.

Додао је и да је заједнички ниво обезбједио 500.000 марака у прошлој, односно овој години, и у том контексту ће се искључиво користити средства за накнаду Правном и Експертском тиму за оне који нису ангажовани у институцијама, али исто тако издвојиће се додатна средства и већ је заговорано да се један дио средстава резервише уколико се буду требала обезбједити финансијска средства за ангажман неких међународних додатних експерата како са аспекта струке експертске, истраживачке, тако и са аспекта правних заступања.

Министар се осврнуо и на посљедњу у низу активности које су заједнички реализоване, а то је одговор на нотификацију Хрватске у поступку одређивања садржаја студије и утицаја на животну средину. Одговор су сачинили чланови Правног и Експертског тима уз потпуну сарадњу институција Републике Српске и Федерације БиХ, у сарадњи са невладиним сектором, првенствено фокусирајући се на конкретан примјер којим Хрватска крши одредбе ЕСПО конвенције, заједничке конвенције о безбједности и збрињавању истрошеног горива и радиоактивног отпада.

Нагласио је да је Министарство свој дио посла урадило на темељу свих анализа, свих активности које су спроводили чланови Експертског и Правног тима и да је та информација у року достављена Хрватској. Министарство на нивоу Републике Српске је доставило Секретаријату ЕСПО конвенције и он сматра да овим посао није завршен. Потом је прокоментарисао и недавну посјету премијера Словеније БиХ гдје се отворено разговарало, а с обзиром на присутност помињања алтернативног рјешења, о ставу Словеније која сматра да Трговска гора није адекватно рјешење и да је Словенија спремна да заједнички ради. С обзиром на наведено, дао је и информацију о захтјеву за састанак да једна делегација БиХ оде у Словенију у њихова надлежна тијела и да се о томе разговара, и упутио и позив да Одбор кандидује особу која ће, такође, заједно са овим тимом отићи у Словенију, и о задатку правном тиму да упозна Секретаријат ЕСПО конвенције и да од тражи састанак у Секретаријату ЕСПО конвенције да се и то питање третира на такав начин да се искажу ставови.

Подсјетио је и на састанак у Бриселу 2020. године са директором Главне управе Европске комисије за енергетику када је разговарао о овом питању, те да се редовно разговара и са представницима европске делегације, али да није оптимистичан да они у потпуности желе да артикулишу и да разумију ово о чему се говори и мисли да бјеже од овога питања. Става је да је то довољно аргумената да се овдје настави о томе и даље причати јер је он за очување билатералних и добрих односа са Хрватском, али такође неће се дозволити да очување таквих добрих односа штети здрављу наших људи и уништавању наше животне средине. Министар је рекао да може и директније и у некој другој прилици разговарати са представницима Хрватске, али је посебно чланове Одбора информисао, да су управо чланови Експертског и Правног тима били потпуно мобилисани, потпуно посвећени послу и били потпуно на висини задатка да се на адекватан начин

прикупи све наведено. На крају је нагласио да на политичком нивоу ова питања треба третирати кроз ове сусрете и да не треба грађане збуњивати често различитим изјавама. У свему је видио прилику, позвао министра и све остале, да се оде и у Нови Град и у неке друге општине гдје се већ неколико пута одлазило, и да се разговара, али да се не одустаје у свему томе.

Похвалио је и озбиљан активизам невладиног сектора који је у свакодневном контакту са људима у Министарству спољне трговине, у Министарству просторног уређења и грађевинарства и утиска је да ту нема апсолутно никаквих дисонантних тонова него само сарадња и унапређење заједничких обавеза у овом смислу.

Упутио је и апел предсједавајућем Правног и Експертског тима да се на позив институција Републике Српске дају адекватни одговори и још једном исказао задовољство форматом и моделом састанка, те жељу да се и даље користи.

НЕМАЊА ГАЛИЋ, члан Правног тима је укратко приказао активности Тима у протеклом периоду, у вези са предметном проблематиком. Навео је да је Правни тим формиран крајем 2020. године и да је његов првенствени задатак био састављање стратегије заштите правних интереса БиХ у вези са планираним складиштем радиоактивног отпада на Трговској гори. Прва активност, након прве сједнице Правног тима, била је прикупљање свих релевантних чињеница и све релевантне документације о овом питању која је настала претходних година.

На самом почетку излагања подсјетио је присутне да је Република Хрватска још 1999. године први пут одредила Трговску гору као преферентну локацију за изградњу овог складишта, а да се након тога, са мањим или већим интензитетом, то спомињало у хрватској јавности, и да су они предузимали различите активности што је у претходних седам-осам година посебно интензивирано. Истакао је и да је био врло комплексан задатак прво прикупити сву документацију јер без одговарајућег чињеничног стања Правни тим није могао одредити шта су најбоље процесне могућности и које активности заправо треба предложити. У току тог процеса Правни тим је био у константној координацији са Министарством спољне трговине и економских односа БиХ, са ресорним министарством и са координационим тијелом, завршавао је неки дио те стратегије и како се завршавао превид чињеничног стања, извјештај о процесним могућностима БиХ, тако је и достављано надлежним особама у Министарству и координационом тијелу. Рекао је и да је праћен и развој ситуације, пошто стање није стајало у мјесту и да је и хрватска страна предузимала неке активности у том периоду, наша страна је такође реаговала, и да су већ биле започете и неке размјене одређених информација између експертских тимова двије државе. Закључио је да је Правни тим све то пратио и допуњавао и како се то развијало допуњавао је нашу стратегију.

Галић је предочио како је средином прошле године Правни тим усвојио коначну верзију стратегије у којој су на један свеобухватан начин прво представљена управо та чињенична стања и сва документација која је прегледана, и представљене су активности које је наша држава предузела претходних година. Детаљно су анализиране све међународне обавезе Републике Хрватске у вези са овом проблематиком и заправо кршење њихових међународних обавеза које су утврђене, а које су била бројне у претходном периоду. Сматра да је првенствена замјерка у поступању Републике Хрватске била управо њена нетранспарентност, негирање активности о овом питању и такође, негирање да је Черкезовац коначна локација за ово одлагалиште, и да су тиме и у међународним институцијама покушавали да одлажу своје међународне обавезе и да кажу како су заправо све

реакције БиХ у претходних неколико година преурањене зато што „нису започели“ никакве активности на изградњи, нити су изабрали заправо коначну локацију, што ефективно није био случај јер се из њихових активности може видјети да они не разматрају ниједну другу локацију, заправо ниједну другу алтернативу, осим Черкезовца. Такође је рекао да је Стратегија на један свеобухватан начин представила и процесне могућности БиХ, те да се у јавности неријетко појављују одређене погрешне квалификације, па понекад и неке неозбиљне изјаве о питању тога шта заправо БиХ може да предузме, какве тужбе може да поднесе и какве поступке може да поднесе, што су врло често биле нереалне процјене.

Потом је указао на чињеницу да је Правни тим представио шта се може урадити и шта предлаже да се уради. Првенствени документ под којим се ова фаза сад налази јесте ЕСПО конвенција и поступци под ЕСПО конвенцијом. Даље је навео како је од Републике Хрватске претходних година затражено да упути нотификацију по ЕСПО конвенцији, а да су они то одбијали урадити. Посљедњи пут када је то учињено, крајем 2021. године, ресорно министарство из Републике Српске је упутило захтјев Републици Хрватској, на шта је хрватска страна, почетком 2022. године, одговорила како је то преурањен захтјев и како заправо ништа још увијек није покренуто и како студија још увијек нити је започета нити се израђује.

Изнио је и информацију да је средином прошле године Правни тим завршио стратегију и дао своје приједлоге даљих активности и да је званична нотификација по ЕСПО конвенцији коначно упућена 28. фебруара 2023. године, чиме је започет процес консултација између погођене стране и стране поријекла. Министарство спољне трговине и економских односа је одмах упутило допис да БиХ планира учествовати у процесу оцјене студије утицаја на животну средину. Потом је нагласио да ова нотификација хрватске стране јесте нотификација у којој се обавјештава о планираном садржају студије утицаја, дакле, израда студије утицаја још увијек није започета и закључио како је ово један претходни корак гдје се они консултују са БиХ око тога шта ће бити садржај саме студије утицаја.

У свом излагању Немања Галић је дао осврт и на то да је након нотификације и садржаја који су они послали, а на који су оставили рок од 30 дана за изјашњење, БиХ затражила продужење тог рока и то из више разлога. Прије свега, Република Хрватска је послала садржај који обухвата неких 150 страница и који садржи врло комплексна питања из различитих научних и стручних области и захтјева учешће великог броја различитих субјеката. Казао је да је у БиХ постојала велика заинтересованост од стране различитих актера, не само државних, ентитетских, локалних него и невладиног сектора и већег броја невладиних организација које се баве заштитом животне средине и који су, такође, хтјели да дају свој допринос приликом давања примједба на сам садржај. Међутим, очекујући да Хрватска можда неће поступити у доброј вјери и да неће можда продужити тај рок истакао је да су тимови интензивно радили, првенствено Експертски тим, који је уложио изузетан напор на прикупљању свих стручних примједба и стручних коментара на сам садржај. С правне тачке гледишта, Правни тим је утврдио низ процесних пропуста Хрватске које је, такође, у задатом року Тим адекватно образложио, а то је првенствено неблаговременост њиховог поступања, пошто су они раније требали да дају упуте и да дају одређене информације и да су овај процес консултација требали и раније започети. Скренута је пажња на недостатак самог садржаја нотификације, те на недостатке самог садржаја планиране студије. Подијелио је и податак да је у том допису затражено и формирање заједничког тима са Републиком Хрватском, а који би био задужен управо за координацију тих

активности, за размјену информација, за лакши проток информација у наредном периоду приликом израде студије утицаја на животну средину и да је затражена и одређена додатна документација која је недостајала и која је била неопходна, првенствено Експертском тиму, за формирање својих примједба.

Један од најозбиљнијих пропуста Републике Хрватске, по његовом мишљењу, јесте то што они у складу са ЕСПО конвенцијом нису одредили адекватне алтернативе о овом планираном складишту и како је то једна изузетно озбиљна примједба зато што локацијске алтернативе не постоје у садржини и на то је скренута пажња. Такође, то врло јасно крши прилог 2 ЕСПО конвенције који предвиђа да управо у студији утицаја морају постојати алтернативе, како локацијске тако и технолошке, а то хрватска страна није на адекватан начин, заправо није уопште, обрадила.

Изложио је да постоји и јасан недостатак анализе прекограничних утицаја, да у самом садржају нису анализирали никакве прекограничне утицаје већ се наводи како ће они накнадно то анализирати, што Правни тим сматра неадекватним јер је то требало бити урађено у Стратешкој студији утицаја која је израђена прије неколико година када им је на то указана пажња, а то су неки од најкрупнијих пропуста.

Након тог поднесеног одговора показало се да Хрватска није одговорила на захтјев за продужење рока, што нити је у складу са начелом добре вјере нити у складу са начелима ЕСПО конвенције, добросусједства и уопште општих начела међународног права, нагласио је. Показало се након само неколико дана да је било потпуно оправдано то што је тражен додатни рок, јер су одређени субјекти након истека рока почели да достављају своје примједбе управо истичући како није био адекватан рок за достављање примједба БиХ. Најавио је да је у даљем плану скупљање свих додатних примједба и рекао да ће се за то сачекати одређен период да се види какве ће још пристићи и у скоријем периоду доставити Републици Хрватској јер став је да они свакако имају обавезу да и то узму у обзир.

Немања Галић је закључио да постоји добар простор за договор, да постоји добар простор за договор са Републиком Словенијом зато што начело „нуклеарног права“, које је унијето и у заједничку конвенцију о збрињавању сигурносног спремања радиоактивног отпада, јесте да се радиоактивни отпад треба складиштити на локацији на којој је и настао, а то је управо Словенија. Чињеница је да је Словенија исказала спремност да поступи у складу са тим начелом, а по свему судећи једина која није спремна на то јесте Република Хрватска која је преговарала са њом до прије пар година. У разговору са хрватском делегацијом прошле године на једном састанку у Међународној агенцији за атомску енергију, хрватска страна је заправо навела како су ти преговори 2019. године пропали из неког баналног разлога, како није било, заправо, неког великог разлога због којег су они пропали, али су и даље, наводно, отворени за тај договор. На самом крају је додао да би тај договор испоштовао и нека општа начела међународног права, право нуклеарне сигурности и да на њему треба инсистирати пред међународним организацијама у даљем току и да ће се то свакако чинити у координацији са надлежним органима БиХ.

Правни тим је у потпуности активиран посебно јер су му сада проширене и надлежности, од прије неких мјесец–два, те је апсолутно ангажован на овом питању и прати ситуацију правовремено тако да ће складу са усвојеном стратегијом од прошле године и предузимати даље активности, указао је присутнима..

ЕМИР ДИЗДАРЕВИЋ, председавајући Експертског тима, на самом почетку изнио је неке информације у вези са радиоактивним отпадом. Прије свега да настаје у нуклеарној електрани, медицини, индустрији науке, односно науци, што значи да Република Хрватска има радиоактивни отпад који је настао у науци и медицини, те да се налази на двије локације у Загребу, а то су Институт „Руђер Бошковић“ и Институт за медицинска истраживања. Ријеч је о тзв. институционалном радиоактивном отпаду о којем се свака држава треба побринути и збринути га на адекватан начин.

Указао је да БиХ, такође, има институционално радиоактивни отпад, потрошене изворе из индустрије, углавном тешке металушке индустрије, који стоје као потрешени извори на локацијама најчешће уз руднике, жељезаре, алуминијску индустрију, али у изузетно малим количинама и који се сврставају у „категорију пет“ која је најмање опасна. Нагласио је да се не ствара нови отпад, да је то историјски отпад, зато што се све што се увезе за технолошке процесе и у медицини враћа произвођачу.

У наставку излагања споменуо је радиоактивни отпад који настаје у нуклеарним објектима и Нуклеарну електрану „Кршко“, заједничка инвестиција 50% Републике Словеније и Хрватске, те да је 1983. године кренула прва реакција. Навео је да у овом моменту на мрежи 697 мегавата има обавезу да збрине радиоактивни отпад који настаје, а збрињава га тако што у свом раду одваја средства да се то уради. Упознао је присутне са чињеницом да се данас не може изградити један објект ако немате од настанка радиоактивног отпада до његовог одлагања све испланирано, прописано како ће се финансирати и у којој години ће бити која активност и да једини нуклеарни објект, Нуклеарна електрана „Кршко“ у бившој Југославији, није све обезбиједила да крене с радом, тако да је овом тренутку ситуацију таква да није ријешено гдје ће бити збринут радиоактивни отпад који настаје у Словенији.

Навео је и да се треба разликовати складиштење од одлагања, наиме, одлагање је трајно и нема више извлачења, а складиштење је привремено и може се помјерати.

Рекао је г. Диздаревић и да ће 50% насталог радиоактивног отпада ниске и средње активности у раду од 1983. до 2023. године Република Словенија збринути на Врбини, са тим да је давала Републици Хрватској могућност да се изграде два силоса на Врбини, један Републике Хрватске, а други Републике Словеније.

Истакао је и то да у првој активности, када се радило о тражењу локације, Република Словенија није задовољила транспарентност, а транспарентност по Европској директиви 2011/70 члан 10 није да се информише заинтересована страна, већ да буде активно укључена потенцијано угрожена заинтересована страна. Дакле, Словенија то није урадила у првом наврату и поновила је процес од самог почетка, да би договорила с општином Кршко. Додао је да је била расположена и општина Брежице са локацијом уз годишњу накнаду од пет милиона евра у наредних 60 година за ниску и средњу радиоактивност да се збрине у општини Кршко и тражила од Републике Хрватске да они плате свој дио и у другом силосу да остане оно што је хрватски дио из Нуклеарне електране „Кршко“, а она није пристала на то. Напоменуо је и како су увијек говорили да имају институционални отпад и да га преузме Република Словенија, међутим одговорено је да то није могуће и да могу могу примити оно што је настало у „Кршком“.

Предочио је чињеницу да је у овом моменту Република Словенија накнаду по једном мегават сату дигла са три на дванаест евра, а Хрватска, вјероватно, из свог фонда није жељела финансирати дио у Словенији и одлучила се за локацију Черкезовац, те није активно укључила заинтересоване стране.

Дао је осврт и на чланове 11 и 12, гдје су по Европској директиви морали урадити програм који је требало 2015. године послати у Брисел, а који је тек у новембру 2018. године Влада Републике Хрватске усвојила и у којем тачно стоји да је једина локација за збрињавање радиоактивног отпада ниске и средње активности Черкезовац, Трговска гора, а нигдје се не спомиње да је то уз парк природе, да је ту јако близу натура 2000 и један крајолик који није за такву врсту објекта.

Споменуо је и да су од 2015. године званични представници БиХ присуствовали свему што се дешавало у Међународној агенцији за атомску енергију, свакој генералној конференцији која се одржава у септембру, противили се и одржавали састанке са директором Међународне агенције за атомску енергију и његовим помоћницима, односно замјеницима директора, али Република Хрватска и даље не одустаје од ове локације.

Такође и г. Диздаревић се дотакао садржаја стратешке студије, и чињенице да су упознавали друге, слали примједбе, али и да одговори никада званично нису дошли.

Присутне је поближе упознао са садржајем студије, експертским тимом, радовима подијељеним у групе. У групи радова један са релевантним професорима, су радови геолошки, хидрогеолошки, сеизмолошки, сеизмотектонски која је урадила програм по којем би требало одрадити радове на локацији са стране БиХ. Настоји се да уз студију утицаја на околину уђу и наши резултати. Друга група је група мониторинг нултог стања радиоактивности, гдје представница Института за јавно здравство, чланица Експертског тима, треба да уради нултимониторинг, да постоје нулти подаци, ако направе тај објекат да се зна каква је била ситуација у нултном стању. Он сматра да и те активности имају садржај програма, приједлог програма и да треба ојачати ове институције кадровски и технички да се уради и тај други дио. Потом је информисао остале да у овом моменту постоје два ентитетска завода која имају одсјеке сеизмологије и да се ради на томе да се обезбиједе сопствени сеизмолошки подаци. У трећој групи су, такође, домаћи професори, климатске промјене су ту исто јако битне и инострани експерти, навео је. Тај трећи дио је студија утицаја на околину и садржај је веома површан. Парафразирао је иностране експерте који сматрају да с обзиром на то да су spremници бетонски, а по пројекту који се зове Идејни пројекат изградње складишта радиоактивног отпада ниске и средње радиоактивности који ће доћи из Кршког, запаковаће се у трећој земљи у бетонске spremнике, сваки 15 тона, биће их око 2.450, можда и мање, и такав је да се spremник ставља до spremника, а нема простора за активну контролу да ли долази временом у тих 300 година цурења, и то изгледа као одлагалиште, да то складиште не мисле никада помјерати, оно што доведу ту, односно, намјеравају да тај објекат затрпају да буде одлагалиште. Сматра да је ту и највећа бојазан, јер ако доведу једном на Трговску гору то ће остати одлагалиште ниске и средње радиоактивности радиоактивног отпада из Нуклеарне електране „Кршко“, који је настао у раду од 1983. до 2023. године, који ће настати у раду од 2023. до 2043. јер је продужен рад и највећа количина те ниске и средње радиоактивности која ће настати разградњом тог објекта.

На крају је напоменуо оно што је најопасније, а то је висока активност потрошног горива. Наиме, појаснио је како постоје гориви ланци, око 128, сваких 18 мјесеци 55 горивих ланаца од уранијума се потроши и треба их извући из реактора, односно ради се 32 дана ремонт, некада од 35 до 40 и тад стоји нуклеарна електрана, а по 2.000 људи уђе тада. Стоји у води значи, хлади и годинама стоји у води. Истакао је и да заједно раде објекте за сухо складиштење потрошног горива које су у септембру посјетили и представници Експертског тима и овај БиХ тако да ће из те фазе воде пребацити на суху фазу, а то раде заједно 50% Република Хрватска и Република Словенија објекат, и то ће бити до 2100. године. Тако да је изнио и закључак што се тиче потрошног горива, а то је да постоји рјешење, али не трајно и да сматра да Европска унија треба и нас третирати као европске чланице јер, навео је примјер за крај, да Аустрија крене правити овакав објекат на граници без евентуално мађарског пристајања и њихове локалне заједнице, не би тако лагано ишло.

У расправи која је услједила, учествовали су: Витомир Поповић, Желимир Нешковић, Неђо Ђурић, Марио Црнковић, Един Делић, Миланко Михајилица, Мирослав Дрљача и Јасмин Емрић.

ВИТОМИР ПОПОВИЋ, замјеник предсједавајућег Правног тима на почетку се захвалио свима и скренуо пажњу на неколико ствари у вези са овом темом.

Упознао је присутне са радом Правног тима који ради овај посао нешто више од годину дана, дакле од краја 2021. године, да је одржао десетине сједница, да је имао одличну подршку Министарства спољне трговине и економских односа, те да су сједнице одржаване у Новом Граду, а након којих се дошло до Стратегије правног тима од неких стотињак страница текста. Рекао је да је Стратегија објављена и на веб-сајту гдје су прецизно наведене активности које би поједини надлежни органи, било са нивоа институција БиХ или Републике Српске, односно Федерације БиХ будући да је и она обухваћена овим проблемима, требало да предузимају у наредном периоду и да су већ спроведене одређене активности послије ступања на снагу ове стратегије, а зависно од тога како ће се одвијати ови односи у наредном периоду и она ће бити допуњавана.

Сматра, такође, да је питање Трговске горе једно од најважнијих питања послије завршетка рата на овим просторима. Предочио је озбиљност ситуације говорећи о близини Трговске горе, мјестима која би била захваћена, о око 650.000 становника које би погодило потенцијално цурење нуклеарног отпада, о посљедицама ако би приликом транспорта који није регулисан, а требао би да буде кроз активности Републике Хрватске, дошло до тога.

У даљем излагању нагласио је да се на одређен начин требала изоштрити одговорност институција које су зато непосредно одговорне. Подсјетио је да је Хрватска требала да укључи представнике тима БиХ и инкорпорише га у тим Хрватске, и да су паралелно спроводили активности у циљу обавјештавања јавности у Загребу, организовали одређене скупове за које се тек касније сазнало, што само показује да ће се они тешко определијелити за сарадњу у тако озбиљним и скупим истраживањима. Поново је споменуо терен око Новог Града, али и да би подједнако, у случају да дође до одређених проблема, били доведени у питње и Бихаћ и Цазин и Бужим и Кладуша и Крупа и комплетан тај дио.

Прокоментарисао је и да Влада јесте доносила одлуке, али и да се све завршило само на одлукама, те да га је обрадовала чињеница да је министар Кошарац рекао да постоји новац и да се чека.

Похвалио је неке од колега за труд и залагање и истакао да питања треба да се изоштре и поставе на мјесто гдје треба да се налазе због озбиљности ситуације, позвао је све да се укључе, да се ради онолико колико се може, јер је хрватска страна у сталном дјеловању и требају сви бити на опрезу и спремни на различита дешавања.

Потом се г. Поповић осврнуо на неке од могућих приступа у рјешавању оваквих проблема. Наиме, Међународни суд правде овдје нема надлежности, а за подношење тужбе против Хрватске нема инструментарија, механизма. Додао је и да јесте извршена ратификација ЕСПО конвенције, али и оног дијела који говори о рјешавању спорова. Док год се не изврши нотификација и тог дијела конвенције немате надлежност да рјешавате спор пред Међународним судом правде, истакао је.

У наставку је упознао остале и да није могуће ријешити спор пред Међународном арбитражом зато што се тражи сагласност друге стране. Указао је и на то да, теоретски, тужба може бити поднесена пред неку арбитражу и да се тужена страна упусти у расправу и да се дође до надлежности, али да су ово велики спорови да би неко дозволио такав луксуз.

Предочио је и то да једино што је могуће било јесте да се иде пред Међународни суд за људска права у Стразбуру јер се овдје ради о повреди члана 1 протокола 1 Европске конвенције која је ратификована од стране БиХ и која се као таква примјењује и овдје и у свим земљама чланица Савјета Европе. Навео је и то да постоји повреда тог члана 1, али су зато онда тражили да се неке невладине или владине организације и институције оспособе и припремају грађане за подношење ових апелација и ових тужби Међународном суду и да се Суд затрпа са 15–20.000 тих тужби и да на одређен начин направе проблем.

Закључио је на крају да посљедња могућност јесте да се иде кроз теорију одвраћања и најави изградња таквог отпада изнад Дубровника или на неком другом мјесту јер по његовом мишљењу није Хрватска сама и Њемачка ће да одложи доста отпада и сматра да док се такве ствари не буду јасно најавиле и јасно ставиле до знања и не дигле на већи ниво, они ће наставити да граде и они ће то да изграде.

ЖЕЛИМИР НЕШКОВИЋ, делегат у Дому народа Парламентарне скупштине БиХ и члан Зеленог клуба, поздравио је све и захвалио се Одбору за заштиту животне средине у Народној скупштини Републике Српске јер је на тематску сједницу о активностима и намјерама, односно активностима институција Републике Српске и БиХ по питању намјере Републике Хрватске о локацији Трговске горе за мјесто одлагалишта нуклеарног и радиоактивног отпада на самој граници са Републиком Српском и БиХ, позвала и представнике Зеленог клуба, једног неформалног тијела у оквиру Парламента БиХ који окупља не само парламентарце из Народне скупштине Републике Српске него из Скупштине Брчко дистрикта БиХ, Скупштине Федерације БиХ и наравно Парламента БиХ.

Дао је на увид податак да је делегацију чинило њих петоро, а међу њима и представник Секретаријата Зеленог клуба.

Потом је упознао присутне са настанком и радом Зеленог клуба, рекавши да је он настао 2017. године, те да је једна од његових значајнијих активности, упркос бројним проблемима који се тичу енергетске ефикасности и заштите животне

средине, била конференција међународног типа која се десила 2019. године у марту у просторијама Парламента БиХ, а која је окупила не само представнике бројних институција Републике Српске, Федерације БиХ и заједничких институција БиХ, него је на њој присуствовало и неколико представника локалних власти из Републике Хрватске, прије свега истакавши град Петрињу и општину Двор који су се већ тада јавно негативно изјаснили о намјери Републике Хрватске за мјесто одлагања радиоактивног отпада на локацији Трговска гора.

Нагласио је да је од свог оснивања Зелени клуб указивао јавности и улагао велике напоре да јавност схвати значај проблема мјеста одлагања радиоактивног отпада непосредно уз границу, односно у близини националног парка и на само неколико стотина метара од насељеног мјеста, а такође је интензивно радио на томе да све институције у БиХ искористе своје пуне капацитете на рјешавању овог проблема.

Такође, истакао је да је Клуб и поред бројних разлика у политичком дјеловању и неким другим разликама међу његовим члановима имао заједнички став када је ријеч о Трговској гори, односно о питању одлагања нуклеарног отпада јер се ради о једном усаглашавању о заједничком интересу свих грађана у БиХ.

На самом крају, и као веома важно за Зелени клуб, навео је став да ако ове билатералне активности не буду дале одговарајуће резултате у интересу и Републике Српске и Федерације БиХ па тако и заједничких институција БиХ њихов приједлог је да се пријеђе на начин дјеловања уз коришћење међународних механизма.

Најавио је и да ће у име Зеленог клуба говорити и г. Јасмин Емрић, посланик у Представничком дому Парламента БиХ.

НЕЂО ЂУРИЋ, члан Експертског тима сматра да постоје Правни и Експертски тим који ће ријешити сва стручна питања, а да је ово питање чисто политичко, да га политичари требају ријешити, и с обзиром на то да је Народна скупштина политички орган, Одбор Народне скупштине Републике Српске треба са састанка да пренесе закључке на сједницу Народне скупштине па све до Парламентарне скупштине БиХ. Поновио је како су то политичка питања, а да су правни и експертски тимови сервиси који ће помоћи око неких питања, јер залуд сав рад уколико се питање не ријеши политички.

Затим је истакао како је ово проблем будућих генерација и како нема значајнијег проблема тренутно у БиХ и питања од овог питања, те ако оно буде препознато онако како треба онда ће се врло лако наћи рјешење. Он га је назвао „агресијом једне државе на другу државу неконвенционалним оружјем“. Позвао је све да се боље упуте и озбиљније приступе овој проблематици, да виде која је пројекција нуклеарног отпада за Европу на овим просторима, а самим тим и куда иду трасе транспорта радиоактивног отпада, негдје гдје је 50-их, 60-их и даље је у свим комбинацијама Трговска гора, да не остављају ове проблеме новим генерацијама. Нагласио је да се тражи јасна улога политичког естаблишмента на нивоу БиХ, да се максимално укључи у ово, а да ће Правни и Експертски тим пружити сву максималну подршку на том путу.

Осврнуо се и на податак да подручје које се налази горе је подручје будуће са лошим географским поријеклом, као и то да је данас подручје увести у подручје са добрим географским поријеклом лако, тешко, требају многи стандарди, а лако прелази у лоше географско поријекло. Прве ознаке које буду, а морају се поставити радиоактивне ознаке, враћају подручје ниже.

Истакао је како Хрватска није третирала подручје БиХ које обухвата двије трећине у кругу од пет до двадесет километара, што значи да се уопште није обазирала, те да они уопште не дају пажњу БиХ и још једном додао да политичари морају врхунски да се у то укључе и да је то оно што треба да буде јасна порука са овог скупа, да се политички врх укључи у рјешавање тих питања и да се да пуна подршка која је видљива у посљедње вријеме. Мишљења је и да се и не може рећи да није било добре подршке, какве такве, али доста добре и да су поменути тимови то доста добро одрадили, врхунски, и наставиће и даље. Као човјек из струке упозорио је да смо сви пред једним великим и сложеним задатком, много већим него што је видљив осталима, и зна заједно са осталим колегама шта нас чека у наредном периоду, те апелује на политичаре да мање у јавности причају о струци, а да се боре за државу јер нигдје у свијету нема тако близу депоније на граници једне државе без сагласности друге државе.

МАРИО ЦРНКОВИЋ је рекао да би се присутнима могао обратити и као, прије свега, становник Новог Града, као неко ко је дио мреже невладиних организација, зелених организација и неко чија је кућа у близини планираног одлагалишта, али да ће ипак говорити као члан Експертског тима БиХ.

На самом почетку указао је на чињеницу и занимљивост да се на сваке три и по године дешава једна добра ствар и мишљења је да би то требало бити далеко чешће. Подсјетио је на фебруар 2016. године, стручно мишљење које је иницирао проф. Делић заједно са колегама професорима, а које је било један огроман корак напријед, даље указао и на септембар 2019. када је проглашен Парк природе „Уна“, када је гђа Голић са својим тимом одрадила један фантастичан посао у једном јако кратком року и након тога коментаре на садржај студије утицаја на животну средину и како је то понајбољи посао у БиХ по питању случаја Трговска гора, додао је. Потом је и апеловао, ко год сматра да је то сходно, да се тај документ и коментари објаве, јер јавност мора бити упозната шта су експертски правни тимови БиХ и Републике Српске поручили Хрватској и на који начин, а да би се, прије свега, сузбиле бројне политичке демагогије које су присутне на сваком кораку.

Даље говорећи исказао је жаљење што је једна невладина организација имала више састанака и више активности од Министарства вањских послова БиХ и навео да се то мора промијенити у наредном периоду и да је важно скренути пажњу на те ствари.

Затим је дао информацију о састанку у Новом Граду гдје су се сви сложили, прије свега градоначелници општина сјеверозападне БиХ те представници и ентитеских министарстава, и сматрају потребним да БиХ треба упутити протестну ноту ка Хрватској, да се још једном и на још један начин јасно декларишу ставови ове земље који би требало да су веома јасни о овом питању, а што се тиче оперативе да се мора одбранити. Сматра и да је Трговска гора преседан и да се бранећи ријеку Уну, бранећи Нови Град, Унско-сански кантон и Републику Српску и БиХ не брани само властита него и неке друге границе јер уколико Хрватска успије да депонује радиоактивне и друге опасне отпаде у гранични појас, шта данас-сутра спријечава Француску да то уради нпр. на граници са Њемачком на примјер или пак шта спријечава онда Русију да исто то уради негдје на граници са Украјином. Чињеница је да када се на тај начин прича са страним представницима који су овдје у БиХ они одмах на другачији начин посматрају тему јер се тиме бране све границе.

У наставку је предложио израду акционих планова о темама које третирају активности Експертског тима и акциони план који третира активности Правног

тима, а у ком облику и на који начин цијени да би то требао бити предмет дискусије унутар тимова, а свакако не могу бити истог формата.

Такође је додао да недостаје истраживање биодиверзитета у сјеверозападном дијелу БиХ, да постоје неки подаци када је у питању Парк природе „Уна“ те да су људи који су радили на проглашењу овог парка природе најбоље свјесни какви су то подаци и да могу бити бољи.

С обзиром на то да је става да је заиста добар посао одрађен сматрао је за потребно да похвали и да се захвали гђи Љиљани Радусин и свима осталима који су радили на припреми коментара.

Нагласио је и то да Трговска гора нема само ове утицаје о којима се прича и да је важно причати и о економским утицајима, и да је битно да посједује папир који то потврђује. Потврђује да су инвеститори одустајали од Новог Града, утиче негативно на туризам, има негативне социјалне утицаје, али и безбједносне који су читав један спектар ствари које требају компетентни људи обрадити на прави начин, а не да се нагађа. Подсјетио је и на политичке утицаје јер уколико се деси да Хрватска одлаже радиоактивне и друге опасне отпаде у гранични појас са БиХ то би произвело политичке посљедице у БиХ.

На крају је позвао министра просторног уређења грађевинарства и екологије Випотника да дође у Нови Град, да поразговарају о наредним активностима, јер је министарство којим он руководи од изузетне важности и мора бити неко ко ће иницирати бројне активности.

ЕДИН ДЕЛИЋ, члан Експертског тима је поздравио присутне на сједници и започео са ријечима да је Трговска гора, односно збрињавање радиоактивног отпада, тематика којом се Хрватска почела бавити много раније и да је то уочено и постављено као проблем и како је негдје до 1997. године струка то водила у Хрватској. Навео је како је прво било неких седам локација па су дошле четири Суњ, Мословачка гора, Папук и Трговска гора и од 1997. је то отишло у погрешном смијеру.

По њему, неопходно је да се пружи један снажан одговор и не поставља се питање ко је у праву, а ко није јер то није тешко доказати нити правно нити стручно, када се сагледа неколико критерија Трговска гора не би смјела бити уопште узета у разматрање.

Навео је примјер интензитета потреса 9 по меркалијевој скали који искључује локацију, а прије двије године је био такав потрес што значи да би Хрватска морала одмах обуставити и стонирати све те поступке и то је експлицитно написано. Наиме, истакао је како постоје подаци о потресу чак и ближе Трговској гори него што је Петриња, а у Пертињи је измјерено 9. Подсјетио је на период када је први пут био у Новом Граду и писање документа 2016. године и указао како ентузијазма не недостаје, али да се мора радити на новом документу, бољем.

Затим је током излагања предложио да се уради један нови свеобухватан документ, који нити ће бити само правни нити само стручни, него да захвати сегменте политике и медијског наступа и невладиног сектора, да се направи један прегледан документ, елаборат, студија који ће ово сад стање битних ствари поредати. Сматра и да је то његово поновно активирање, предлагање студије.

Потом је рекао да се овдје заправо борба води и да су препрека 360 милиона евра разлога из Хрватске, огроман новац. Од тих 360 милиона евра колико је до сад прикупио фонд за разградњу Нуклеарне електране „Кршко“, према процјенама и према њиховим извјештајима 40% је уложено, казао је Делић. Додао је да чак и оне

који би из хрватске политике хтјели да се ово заустави мора неко натјерати на то и да је питање колико се снаге има. Он је оптимиста.

Нагласио је и чињеницу да стање Трговске горе није именовано да ли је агресија, нуклеарни инцидент покушај угрожавања, а Хрватска неком пузајућом тактиком води од громобрана, од медицинског отпада из Загреба, а на крају ће ту завршити нуклеарно гориво.

Закључио је да ова држава треба на нивоу Предсједништва, извршне власти, донијети једну јасну одлуку која ће бити правно написана без пуно текста јер декларације нису довољне и поновио његов став да се БиХ противи.

МИЛАНКО МИХАЈИЛИЦА, члан Одбора за заштиту животне средине се захвалио Одбору што је прихватио његову иницијативу да се ова тематска сједница одржи.

Подсјетио је да је задњи пут Народна скупштина о овом расправљала 2015. године, прије седам и више година, што по њему довољно говори да колико год да кад слушамо једни друге сви се залажемо или мислимо да радимо довољно, али да се из овога може закључити да то и није баш тако, и зато је истакао као веома важно да овај одбор на крају сумира, закључи и Народној скупштини Републике Српске предложи да заузме ставове врло јасно и увјерен је да се више не може изгубити нити један дан.

На самом почетку је навео да оно што он има за рећи не би желио да се третира политички и да и он живи у Новом Граду, али да је ово проблем БиХ и сваког човјека који живи у њој и када се ствари на тај начин сагледају онда ће се у суштини урадити све што је потребно.

Озбиљност ситуације је предочио рекавши како су Републици Хрватској остала тачно још два корака, а то су студија процјене утицаја на околину и прибављања техничке документације, те да, уколико се оштро, одлучно и политички институционално и стручно институционално са јаким аргументима не одговори, они ће ове двије ствари завршити до краја ове године.

У наставку није хтио да се враћа на оно што је било, али је указао на чињеницу да је Хрватска одмакла и да јој је врло мало остало времена да овај посао приведе крају и да се треба урадити што се урадити може.

Похвалио је присуство оба министарства, али и жаљење што на сједници нису и још неки представници и власти и институција БиХ и Предсједништва БиХ, представници Министарства спољних послова, поновио је, не из неког политичког разлога него да би чули парламентарце шта о томе мисле, као представнике народа, грађана.

Потом је поновио и нагласио да једино што је преостало јесте снажан и институционалан одговор, снажна реакција институција јер сама жеља је недовољна, да није сигуран колико је урађено, али зна да се овај проблем мора ријешити у корист грађана БиХ.

Додао је да под институционалним одговором сматра одговор Предсједништва БиХ, Савјета министара БиХ, дакле спољну политику која је у надлежности искључиво Предсједништва БиХ, те да је задњи пут Предсједништво БиХ у марту 2019. године усвојило одређени закључак којим је обавезало институције да раде као што смо и ми 2015. обавезали институције да раде свој посао, али је Хрватска на домак да овај посао заврши.

Уважавајући напоре које министарство ради предложио је да Предсједништво БиХ и Савјет министара, значи Савјет министара као колективни

орган, повуче одређене потезе који су овдје лоцирани кроз правну стратегију, те да се уради то што је овом стратегијом предвиђено.

Затим се осврнуо на Међународно право, међународне конвенције, ЕСПО конвенције које јасно прописују, и рекао да то треба искористити јер других аргумената нема те да то требају урадити институције које су надлежне за то, а то је Предсједништво БиХ. Упознао је присутне да ће предложити Одбору да Предсједништво БиХ и Савјет министара као колективни орган донесу одређене одлуке и све неопходне мјере, рокове и носиоце надлежности да овај посао снажно реагује, наравно поштујући и инсистирајући на међународним правима, уз присуство и невладиног сектора и још неке друге ствари које се могу урадити заједно.

На крају је још једном нагласио да нема времена за губљење и тражење оправдања, да су неопходни синхронизован рад, институционални одговор Предсједништва, Савјета министра и свих других институција, наравно уз поштовање струке и међународног права и да се на тај начин може одупријети. Ствар није завршена и има простора да се уради много тога што до сада није урађено. Тематска сједница је већ велики посао, а и врло је важно да ово оде у Народну скупштину, а да парламентарци и из Парламента БиХ Клуба зелених који су присутни ову иницијативу снажно подрже у Парламенту, да се лобира дипломатским каналима и свим другим инструментима у Европском парламенту како би се заједничким снагама овај посао урадио у интересу БиХ и како би се осујетила намјера Хрватске да одлаже радиоактивни и нуклеарни отпад на самој граници, закључио је г. Михајилица.

МИРОСЛАВ ДРЉАЧА, начелник општине Нови Град је поздравио присутне и изразио задовољство јер је тема Трговске горе поново у фокусу. Истакао је да се тиме интензивно бави од 2016. године и да је 25. март 2019. када је Зелени клуб организовао конференцију био прекретница и да су да сви они напори које су уложили и ресорно министарство и Влада и Народна скупштина, Парламент БиХ били појединачни потези који нису давали квалитетна рјешења. Споменуо је да је министарство под вођством министра Сташе Кошарца направило важан искорак прије свега формирањем координационог тијела, а после тога и формирањем експертског и правног тима. Додао је и да ће се то да ли се ради добро или не знати у оном тренутку кад се буде видјело да ли ће то складиште бити у Черкезовцу или неће.

Затим је рекао и то да је начелник Двора исто против овог пројекта, те да са Хрватском никада није било добре сарадње иако је та страна сада пуно мекша него што је била прије неколико година када није било никаквог приступа. Наиме, упознао је присутне да су он и чланови Експертског тима били у Черкезовцу, у самој нуклеарци „Кршко“ гдје су разговарали са једним дијелом Управног одбора, новим директором Фонда, човјеком који треба да практично формира центар за управљање отпадом и да су они тамо направили тим јако способних, младих људи.

Такође, дилема, да ли је у питању складиште или одлагалиште, у посљедње вријеме уводи се и нови термин складиште са дужим трајањем, дуготрајно складиште, што и није важно јер све то што ту дође неће отићи, предочио је.

Сматра да оно што треба да брине јесте шта ће се десити са том локацијом и питање је зашто Хрвати инсистирају на тој локацији када је нелогично с обзиром на то да је тешко доћи до Черкезовца, општина Двор је можда као неко острво, двије државне цесте су у очајном стању, жељезница није близу, а други неки сегмент шта

је то добро што би се ту могло дешавати, мишљења је да се не може одбацити та локација, односно помакнути се тридесетак километара од границе.

Дао је и информацију како Хрватска има сличних локација и да им је у једном тренутку аргументација била да они желе да искористе тај стари војни објекат, а да сада више није ни то, него кажу да ће градити нови. Такође, била је аргументација насељеност самога Двора која је минимална, 2021. године 2.994 становника на тој општини, значи јако мало људи и да све, некако, иде у прилог.

Начелник је изразио бојазан да је заправо примарна прича и коначна идеја та да Хрватска спрема да направи своју нуклеарку и баш ту у долини Уне зато што је њен проток на годишњем нивоу око 8 милијарди метара кубних воде, а и Уна је ријека која има релативно ниску температуру воде и идеална је за хлађење реактора.

Потом је дао осврт на структуру потрошње у Хрватској гдје је 25% из хидроцентрала, 23% је из термоцентрала, 14% је из „Кршког“, 10% су сви они алтернативни извори енергије, значи нешто мало и оно што је важно за Хрватску 28% електричне енергије коју увози и нагласио да се Хрватска неће одрећи таквог извора као што је Кршко и да размишља о томе да има свој извор.

У наставку је скренуо пажњу на чињеницу да они у својим документима непрестано понављају да је практично нуклеарна енергија подузетничка дјелатност, значи то није ствар инфраструктуре, да су за њих све врсте енергије једнако ваљане, што вјероватно и јесте тако, и оно што је можда најважније да нека држава не може бити самостална, да не може политички одлучивати уколико није енергетски самостална. Закључио је да ако неко 28% својих потреба увози, ако је „Кршко“ у производњи, значи 40% од цјелокупне продукције, онда сте ви у једном озбиљном проблему, а „Кршко“ у ствари произведе електричне енергије колико потроши Загреб.

Складиште није складиште него је одлагалиште, долина Уне није случајна локација него је само један једини разлог да буде ту нуклеарка и оно што је можда најстрашније нико не зна како ће Европа и на којој локацији, можда заједнички једног дана, рјешавати свој отпад, а да се боји да то не буде Черкезовац, поновио је начелник на крају излагања.

ЈАСМИН ЕМРИЋ, члан Експертског тима, посланик у Представничком дому Парламентарне скупштине БиХ и члан Зеленог клуба је рекао да се 23 године бави овом темом и 23 године се бори против ове локације, да је у почетку мислио да ће се изборити против ове локације јавним протестима, декларацијама и ангажманом, акцијама невладиног сектора, међутим да је схватио да се заправо мора јаче и институционално дјеловати, заговарати кроз парламенте, билатералне разговоре, договоре и да зарад добрих комшијских односа и уз разумијевање па да Хрватска одустане од ове намјере да на граници са БиХ изгради нуклеарно постројење.

Сагласан је да је ово нуклеарно постројење и да је то једна трајна сигурносна пријетња коју Република Хрватска има намјеру изградити и зна да су политичком одлуком одредили да је то Трговска гора, најмања политичка штета и од 1999. године до данас постоји проблем с том локацијом.

У наставку је истакао да и он такође сматра како је једини начин да се оспоре све те активности оспоравање пред међународним судовима и сматра да то треба да буде заједнички задатак и да се у најкраћем року осмисли како спријечити ову активност Републике Хрватске, како искористити све међународно правне акте од ЕСПО конвенције и других конвенција које су у прилог БиХ.

Упозорио је и на то да Хрватска неће одустати и мишљења је да се мора хитно израдити акцијски план у складу са закључком 3 и 4 Правног тима, агенда заједничког и институционалног дјеловања, у неким роковима са носиоцима активности, и како је то је једина шанса и прилика.

Додао је да можда има и неких шанси у очекивању договора са Републиком Словенијом, али уз јак притисак јер морају схватити озбиљне намјере и могућност оспоравања њихове активности на међународном плану и да ће се једино тако можда вратити у разговоре са Републиком Словенијом, али с обзиром да су они рекли да је једини разлог због којег они граде одлагалиште радиоактивног и нуклеарног отпада на Трговској гори финансијске природе јер им је то најјефтинији модел да ријеше свој проблем. Изразио је сумњу да ће пристати на то да заједнички одлажу тај отпад са Словенијом јер то је њима дугорочно велики финансијски издатак с обзиром на то да се не ради само о накнади и да су ту далеко већа финансијска средства за неодређен број година унапријед, а то Хрватска не жели. Нагласио је да они хоће да имају своје одлагалиште и да су то кроз стратешке документе показали, а да се то мора оспорити и да је једини начин уз Правни и Експертски тим, да се мора донијети политичка одлука, а она је оспоравање пред међународним судовима на основу релевантних међународних докумената.

На основу уводних излагања и одржане расправе Одбор за заштиту животне средине једногласно, доноси

ЗАКЉУЧКЕ

1. Одбор за заштиту животне средине Народне скупштине Републике Српске сматра да је намјера Републике Хрватске да на територији Трговске горе, општина Двор, на граници са Републиком Српском, односно БиХ изгради одлагалиште радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног горива, апсолутно неприхватљива и недопустива, те и да досадашње активности институција Републике Српске и БиХ нису зауставиле активности Републике Хрватске у намјери да одлаже радиоактивни и нуклеарни отпад на поменутој локацији.
2. Одбор сматра да је намјера Републике Хрватске да одлаже радиоактивни и истрошени нуклеарни отпад на граници са Републиком Српском, односно БиХ уз ријеку Уну прворазредно животно, егзистенцијално, еколошко, здравствено, политичко, економско и безбједоносно питање и да га тако и треба посматрати. Намјера и активности Републике Хрватске у супротности су са Конвенцијом о процјени околишних утицаја у прекограничном контексту (ESPOO), Архуском конвенцијом и другим међународним конвенцијама о заштити животне средине, а што се експлицитно наводи у закључцима Стратегије Правног тима о заштити правног интереса БиХ у вези са планираним складиштем радиоактивног отпада и истрошеног нуклеарног отпада на локацији Трговска гора.
3. Одбор тражи од надлежних институција Републике Српске и БиХ, односно предсједника Републике Српске, Народне скупштине Републике Српске, Владе Републике Српске и ресорних министарстава, Савјета министара БиХ,

Представничког дома Парламентарне скупштине БиХ, Дома народа Парламентарне скупштине БиХ, Владе Федерације БиХ, а посебно Предсједништва БиХ да интензивирају и координирају активности у циљу спречавања Републике Хрватске да одлаже радиоактивни и истрошени нуклеарни отпад на локацији Трговска гора. Ово подразумијева предузимање свих расположивих политичких, правних и дипломатских активности у складу са одредбама међународног права које иду у прилог Републици Српској и БиХ да оспоре активности Републике Хрватске по овом питању.

4. Одбор сматра да Предсједништво БиХ, у чијој је искључивој надлежности спољна политика БиХ, треба што прије разматрати Информацију о досадашњим активностима надлежних институција у БиХ, те заузети јасне ставове о овом питању и наложити доношење низа конкретних системских мјера политичке, правне и дипломатске природе, које ће обезбиједити политички договор или правне радње које ће онемогућити Републику Хрватску да одлаже радиоактивни и истрошени нуклеарни отпад на локацији Трговска гора, а о чему ће обавијестити Републику Хрватску, релевантне међународне организације, Европску комисију и Европски парламент.
5. Одбор позива Представнички дом Парламентарне скупштине БиХ и Дом народа Парламентарне скупштине БиХ, Зелени клуб (група посланика из парламената БиХ), да усвоје у парламенту БиХ нову резолуцију о противљењу намјерама Републике Хрватске и да о њеном садржају путем својих руководстава и представника упознају највише представнике земаља Европске уније, Европске комисије, Европског парламента, Међународне агенције за атомску енергију (IAEA) и друга међународна тијела и агенције надлежне за ову област.
6. Одбор подржава рад Правног и Експертског тима и других стручних тијела и организација, те тражи да се осигурају неопходна средства у буџетима Републике Српске, Федерације БиХ као и буџету БиХ, за њихов даљи рад и активности предвиђене закључцима из Стратегије правне заштите за брзо и ефикасно дјеловање у складу са усвојеним акционим плановима извршних органа на свим нивоима власти.
7. Одбор сматра да је важно додатно ангажовање невладиних организација које се баве питањима заштите животне средине, стручне и академске заједнице, градова и општина у сливу ријеке Уне у креирању и вођењу информативне кампање, а посебно у јавним медијима, као и свих других облика изражавања незадовољства и неслагања са намјером Републике Хрватске по овом питању.

8. Одбор тражи од Владе Републике Српске да припреми информацију о активностима надлежних институција Републике Српске и БиХ, у циљу спречавања Републике Хрватске да одлаже радиоактивни и истрошени нуклеарни отпад на локацији Трговска гора и предложи нову резолуцију Народној скупштини Републике Српске о противљењу изградњи одлагалишта на локацији Трговска гора, општина Двор, Република Хрватска и упути у скупштинску процедуру на расправу, јер је посљедњи пут Народна скупштина Републике Српске о овом питању расправљала 23. децембра 2015. године.
9. Одбор за заштиту животне средине доставља Информацију са тематске сједнице предсједнику Народне скупштине Републике Српске и свим учесницима тематске сједнице. Одбор за заштиту животне средине предлаже предсједнику Народне скупштине Републике Српске да због значаја ове теме, закључке Одбора достави: предсједнику Републике Српске, Влади Републике Српске, Предсједништву БиХ, Представничком дом Парламентарне скупштине БиХ, Дому народа Парламентарне скупштине БиХ, Савјету министара БиХ и Влади Федерације БиХ.

ПРЕДСЈЕДНИК ОДБОРА
Максим Скоко

